

Centralna Komisja Egzaminacyjna w Warszawie

EGZAMIN MATURALNY 2011

FILOZOFIA

POZIOM ROZSZERZONY

Kryteria oceniania odpowiedzi

MAJ 2011

Zadanie 1. (0–1)

Obszar standardów	Opis wymagań
Wiadomości i rozumienie	Znajomość i rozumienie podstawowych koncepcji i fragmentów dzieł filozofów europejskich (I 2)

Poprawna odpowiedź

B.

1 p. – za trafny wybór zdania dotyczącego poglądów Heraklita z Efezu

Zadanie 2. (0–1)

Wiadomości i rozumienie	Znajomość i rozumienie podstawowych koncepcji i fragmentów dzieł filozofów europejskich (I 2)
-------------------------	---

Poprawna odpowiedź

B.

1 p. – za trafny wybór zdania dotyczącego poglądów Arystotelesa

Zadanie 3. (0–1)

Wiadomości i rozumienie	Znajomość i rozumienie podstawowych koncepcji i fragmentów dzieł filozofów europejskich (I 2)
-------------------------	---

Poprawna odpowiedź

B.

1 p. – za trafny wybór zdania dotyczącego poglądów Kartezjusza

Zadanie 4. (0–2)

Wiadomości i rozumienie	Znajomość i rozumienie wybranych pojęć, problemów i tez z zakresu ontologii (I 1)
-------------------------	---

Poprawna odpowiedź

a) deizm

b) idealizm absolutny lub historycyzm, lub heglizm, lub idealizm dialektyczny, lub determinizm historyczny

2 p. – za podanie dwóch pojęć

1 p. – za podanie jednego pojęcia

Zadanie 5. (0–2)

Korzystanie z informacji	Znajomość i rozumienie wybranych pojęć, problemów i tez z zakresu antropologii i epistemologii (I 1)
--------------------------	--

Poprawna odpowiedź

a) 1

b) 2

2 p. – za zaznaczenie dwóch właściwych definicji

1 p. – za zaznaczenie jednej właściwej definicji

Zadanie 6. (0–2)

Wiadomości i rozumienie	Znajomość i rozumienie wybranych pojęć, problemów i tez z zakresu antropologii i etyki (I 1)
-------------------------	--

Poprawna odpowiedź
stanowisko – deontologizm lub kantyzm
dyscyplina – etyka lub aksjologia

2 p. – za podanie dwóch terminów

1 p. – za podanie jednego terminu

Zadanie 7. (0–3)

Wiadomości i rozumienie	Znajomość i rozumienie podstawowych koncepcji i fragmentów dzieł filozofów europejskich (I 2)
-------------------------	---

Poprawna odpowiedź
rodzaj najbliższy oraz różnicę gatunkową

Przykład pełnej definicji

Krzeseł to mebel służący do siedzenia (rodzaj najbliższy), którego charakterystyczną cechą budowy jest oparcie na plecy oraz przynajmniej jedna noga (różnica gatunkowa).

Przykład niepełnej definicji

Krzeseł to mebel (rodzaj najbliższy) służący do siedzenia (różnica gatunkowa).

3 p. – za poprawne uzupełnienie dwóch luk i za sformułowanie właściwej definicji krzesła, zawierającej rodzaj najbliższy i różnicę gatunkową

2 p. – za poprawne uzupełnienie dwóch luk i podanie niepełnej definicji lub za poprawne uzupełnienie jednej luki i podanie niepełnej definicji krzesła, lub za nieuzupełnienie luk, ale podanie pełnej definicji krzesła

1 p. – za podanie niepełnej definicji krzesła lub za poprawne wypełnienie dwóch luk bez podania definicji krzesła

0 p. – za poprawne wypełnienie jednej luki i podanie definicji krzesła nieuwzględniającej rodzaju najbliższego oraz różnicy gatunkowej

Zadanie 8. (0–2)

Wiadomości i rozumienie	Znajomość i rozumienie wybranych pojęć, problemów i tez z zakresu etyki i antropologii (I 1)
-------------------------	--

Poprawna odpowiedź
1. relatywizm; 2. elitaryzm

2 p. – za podanie nazw dwóch stanowisk przeciwstawnych

1 p. – za podanie nazwy jednego stanowiska przeciwstawnego

Zadanie 9. (0–1)

Wiadomości i rozumienie	Znajomość i rozumienie podstawowych koncepcji i fragmentów dzieł filozofów europejskich (I 2); znajomość i rozumienie wybranych pojęć, problemów i tez z zakresu estetyki (I 1)
-------------------------	--

Poprawna odpowiedź

A. prawda

B. fałsz

C. fałsz

1 p. – za poprawne określenie prawdziwości trzech podanych zdań

Zadanie 10. (0–2)

Wiadomości i rozumienie	Znajomość i rozumienie wybranych pojęć, problemów i tez z zakresu epistemologii (I 1)
-------------------------	---

Poprawne odpowiedzi

Racjonalizm genetyczny – dwa pojęcia spośród: poznanie rozumowe, idee wrodzone, wiedza a priori, idealizm, platonizm

Empiryzm genetyczny – dwa pojęcia spośród: poznanie zmysłowe, tabula rasa, doświadczenie, arystotelizm

2 p. – za poprawne przyporządkowanie po dwa pojęcia do każdej koncepcji filozoficznej

1 p. – za poprawne przyporządkowanie po jednym pojęciu do każdej koncepcji filozoficznej lub poprawne przyporządkowanie dwóch pojęć do jednej koncepcji filozoficznej

0 p. – za poprawne przyporządkowanie jednego pojęcia do jednej koncepcji filozoficznej lub brak odpowiedzi

Zadanie 11. (0–2)

Wiadomości i rozumienie	Znajomość i rozumienie podstawowych koncepcji i fragmentów dzieł filozofów europejskich (I 2)
-------------------------	---

Poprawna odpowiedź

Edmund Husserl, fenomenologia

2 p. – za podanie autora i stanowiska

1 p. – za podanie autora lub stanowiska

Zadanie 12. (0–1)

Wiadomości i rozumienie	Znajomość i rozumienie wybranych pojęć, problemów i tez z zakresu epistemologii (I 1)
-------------------------	---

Poprawna odpowiedź

Nihilizm jest to pesymistyczny pogląd filozoficzny, który neguje (odrzuca, relatywizuje) wszelkie przyjęte wartości (normy, zasady i prawa życia zbiorowego i indywidualnego).

1 p. – za poprawne wyjaśnienie terminu

Zadania 13–23.

Korzystanie z informacji Tworzenie informacji	Wykorzystanie nabytej wiedzy filozoficznej do krytycznego analizowania tekstów filozoficznych, a w szczególności do rekonstrukcji zawartych w nich problemów, tez i argumentacji (II 1); konfrontowanie poglądów z poglądami innych filozofów (II 3); zapisanie w zwartej formie wyników krytycznej analizy tekstu filozoficznego (III 1)
--	---

Zadanie 13. (0–1)

Poprawna odpowiedź

piąta droga

1 p. – za poprawną odpowiedź

Zadanie 14. (0–3)

Poprawna odpowiedź

A.

Przykładowe uzasadnienie

- Św. Tomasz poszukuje przesłanek do swoich argumentów wyłącznie w świecie fizycznym (w Stworzeniu – 1 pkt)
- Argumentacja Tomasza prowadzi od Stworzenia do Stwórcy – 1 pkt

3 p. – za poprawne wybranie odpowiedzi i pełne uzasadnienie (składające się z dwóch elementów)

2 p. – za poprawne wybranie odpowiedzi i niepełne uzasadnienie (składające się z jednego elementu)

1 p. – za poprawne wybranie odpowiedzi lub za niepełne uzasadnienie (składające się z jednego elementu)

Zadanie 15. (0–2)

Poprawna odpowiedź

Filozof: Parmenides z Elei (ew. Zenon z Elei)

Szkoła: elejska (ew. szkoła eleacka, eleaci)

2 p. – za rozpoznanie filozofa i podanie nazwy szkoły, której przedstawicielem był ten filozof

1 p. – za rozpoznanie filozofa lub podanie nazwy szkoły, której przedstawicielem był ten filozof

Zadanie 16. (0–2)

Poprawna odpowiedź

Arystoteles, *Metafizyka*

2 p. – za rozpoznanie filozofa i podanie tytułu jego dzieła

1 p. – za rozpoznanie filozofa lub podanie tytułu jego dzieła

Zadanie 17. (0–1)

Poprawna odpowiedź

Pierwsza Przyczyna lub Pierwszy Poruszyciel (ew. Pierwszy Nieruchomy Poruszyciel, ew. Nieruchomy Poruszyciel)

1 p. – za poprawną odpowiedź

Zadanie 18. (0–2)

Przykład poprawnej (pełnej) odpowiedzi

1. Ruch polega na urzeczywistnieniu się możliwości.

2. Jeden i ten sam byt nie może sam siebie poruszać, ponieważ wówczas musiałby być jednocześnie w akcji i w możliwości (potencji) pod tym samym względem. A to jest niemożliwe.

2 p. – za pełną odpowiedź składającą się z dwóch podanych wyżej elementów, z uwzględnieniem terminologii stosowanej przez Arystotelesa (akt, możliwość, potencja)

1 p. – za niepełną odpowiedź (np. jedno z wyżej podanych zdań), ale uwzględniającą terminologię Arystotelesa

0 p. – za odpowiedź nieuwzględniającą Arystotelesowskiej terminologii

Zadanie 19. (0–2)

Przykłady poprawnych odpowiedzi (dwie spośród poniższych przesłanek)

- W łańcuchu przyczynowym nie można poruszać się w nieskończoność (a więc musi mieć on swój początek w czymś, co już nie ma swojej przyczyny w czymś innym).
- Wiarygodne przesłanki można sformułować tylko na podstawie obserwacji fizycznego świata (Stworzenia).
- Spostrzeżenia są wiarygodne.
- Argumentację należy prowadzić od Stworzenia do Stwórcy.
- Regres w nieskończoność jest nie do zaakceptowania.

2 p. – za dwie poprawnie sformułowane przesłanki

1 p. – za jedną poprawnie sformułowaną przesłankę

Zadanie 20. (0–4)

Poprawna odpowiedź

- A. fałsz
- B. prawda
- C. prawda
- D. fałsz

4 p. – za poprawne określenie prawdziwości czterech zdań

1 p. – za poprawne określenie prawdziwości jednego zdania

Zadanie 21. (0–2)

Przykład poprawnej odpowiedzi

1. Wśród ludzi spotykamy osoby mniej lub bardziej prawdomówne.
2. Otóż ich stopień prawdomowości możemy oceniać wyłącznie w odniesieniu do prawdomowości najwyższego stopnia.

Uwaga

Odpowiedzi powinny być tak sformułowane, by prowadziły do wskazanego w zadaniu wniosku: *zatem musi istnieć istota najbardziej prawdomówna. Ją właśnie nazywamy Bogiem.*

2 p. – za odpowiedź składającą się z dwóch wskazanych wyżej elementów

1 p. – za odpowiedź składającą się z jednego elementów

Zadanie 22. (0–6)

Przykład poprawnej odpowiedzi

- a)
1. ciało niebieskie (ew. Słońce, Księżyc, itd.)
 2. minerały
- b)
1. zwierzę (ew. koń, kot, pies, itd.)
 2. roślina (ew. drzewo, kwiat, itd.)

Odpowiedź i przykład poprawnego uzasadnienia:

Tak – współczesna biologia wskazuje na działanie instynktu u zwierząt; fizyka wskazuje na siły grawitacji, itd.

6 p. – za poprawnie podane przykłady, odpowiedź na pytanie oraz uzasadnienie odpowiedzi

1 p. – za każdy element odpowiedzi: za przykład, za odpowiedź oraz za uzasadnienie.

Zadanie 23 (0–5)

Poprawna odpowiedź

Według św. Tomasza Bóg jest:

- 1) nieporuszonym pierwszym poruszycielem
- 2) pierwszą przyczyną sprawczą wszystkich innych bytów
- 3) bytem koniecznym
- 4) bytem doskonałym
- 5) prowadzi inne bytu do celu (jest twórcą porządku celowego w przyrodzie).

5 p. – za wymienienie pięciu cech Boga według św. Tomasza

1 p. – za wymienienie jednej cechy Boga według św. Tomasza